

**ОПОДАТКУВАННЯ СТРАХУВАЛЬНИКІВ –
ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В СУЧАСНИХ
УМОВАХ**

В умовах розвитку фінансового ринку України та зростання конкуренції необхідність забезпечення діяльності господарюючих суб'єктів від різного роду ризиків набуває великого значення. У зв'язку з цим все більше суб'єктів підприємницької діяльності стають страхувальниками. Платники податку-учасники страхового ринку стикаються з особливостями оподаткування страхових операцій. Саме тому актуальним є аналіз впливу страхових платежів і страхових виплат на визначення бази оподаткування юридичних осіб з позицій інструментів фіскального регулювання у контексті Податкового кодексу України [1].

Особливості оподаткування (за ставкою 3% з обороту) і відмінності між оподаткуванням страхових платежів та страхових відшкодувань страхувальників – юридичних осіб призводять до різних схем мінімізації податкових зобов'язань через страхові компанії [2]. Уникнення від оподаткування відбувається тому, що страховий платіж включається до складу витрат юридичної особи і зменшує прибуток.

За даними Державної податкової служби України, до прийняття Податкового кодексу в 2009 р. і в першому півріччі 2010 р. було викрито страхових схем на більш, ніж 2,3 млрд. грн. З прийняттям Податкового кодексу претендентів на подібні страхові схеми в країні не поменшало. По-перше, це неопублічні промислові компанії та холдинги, які в змозі побудувати схему перестраховування від України до офшорних страхових компаній. По-друге, це бізнес, який часто вимушений давати хабарі або виплачує заробітну плату «в конвертах» і потребує готівки [3]. По-третє, це так звані кептивні страхові компанії, які обслуговують підприємства, керівниками яких є родичі або особи, що знаходяться у близьких стосунках. Ця проблема залишатиметься не розв'язаною доти, доки не відбудеться переходу страховиків до загальної системи оподаткування прибутку.

Страховання і пов'язане з ним оподаткування мають як позитивний, так і негативний ефект для підприємств і для держави. Це пов'язано з тим, що підприємства зацікавлені у збереженні прибутку у власному розпорядженні. Державі, у свою чергу, доводиться розв'язувати одночасно багато завдань: з одного боку – створити сприятливі умови для страхового захисту фізичних та юридичних осіб, з іншого – забезпечити наповнення державного бюджету через податкові надходження.

З метою покращення рівня соціальних гарантій працівників з низьким рівнем доходу пропонуємо включити до складу витрат платника податку - юридичної особи витрат на страхування ризиків, пов'язаних з страховим захистом працівників з низьким рівнем доходу, для яких підприємство-юридична особа є основним місцем роботи. Результатом наведеної пропозиції може бути незначне зменшення податкових надходжень до бюджету з боку підприємства, але з'являться позитивні економічні ефекти для підприємства і працівників. У кінцевому рахунку, це створить економічні стимули як для працівників підприємства, так і для самого підприємства і держави, оскільки може звільнити державу від компенсацій у випадку настання страхового випадку за межами підприємства [4].

Для цього необхідно внести зміни у статтю 140.1.6. розділу 3 Кодексу, а саме розширити і доповнити наступним пунктом: для працівників з низьким рівнем доходу (в межах 1,4 прожиткового мінімуму або 1,4 мінімальної заробітної плати в країні на момент укладення такого страхового договору), що перебувають у трудових

відносинах з платником податку - юридичною особою та для якої це місце є основним місцем роботи, включити до складу витрат платника податку витрати на страхування життя, здоров'я або інших ризиків таких фізичних осіб, обов'язковість якого не передбачена законодавством з розрахунку не більше одного договору страхування в рік на одну фізичну особу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Шірінян Л. В. Диференційоване оподаткування страховиків як спосіб фінансового регулювання страхового ринку / Л. В. Шірінян // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – №1. – С. 30-36.
3. Сидорчук О. Податкові аспекти страхових схем оптимізації / О. Сидорчук // Україна фінансова: інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку. – 2011. – № 7/8 – С.20-21.
4. Шірінян Л. В. Оподаткування страхувальників-юридичних осіб – у контексті новацій Податкового кодексу України / Л. В. Шірінян // Економіка розвитку. – 2013. – № 1 (65). – С. 67–72.